

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Oboer/185/2013
Identifikačné číslo spisu:	6610215223
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Prieceľová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6610215223.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej: POHOTOVOST', s. r. o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti povinnému: N. V., nar. XX. XX. XXXX, F. XXX, W., o vymoženie 546,66 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 5 Er 975/2010, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14 CoE 100/2012-20 z 11. apríla 2012, takto

rozhodol:

- I. Návrh oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a .
- II. Dovolanie oprávnenej o d m i e t a .
- III. Povinnému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Súdny exekútor požiadal o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov - ďalej len Exekučný poriadok) na základe rozhodcovského rozsudku z 19. 04. 2010, sp. zn. SR 02371/10 vydaného Stálym rozhodcovským súdom, ktorý zriadila Slovenská rozhodcovská, a. s. (ďalej len rozhodcovský rozsudok). Okresný súd Lučenec uvedenej žiadosti vyhovel a súdneho exekútora poveril vykonaním exekúcie.

Následne Okresný súd Lučenec uznesením č. k. 5 Er 975/2010-11 z 13. 12. 2011 exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju. Súd prvého stupňa zmluvný vzťah medzi oprávnenou a povinným zo zmluvy o úvere posúdil ako spotrebiteľský vzťah a aplikoval okrem vnútroštátnej právnej úpravy aj Smernicu Rady 93/13/EHS z 05. 04. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len smernica). Exekučný súd ďalej konštatoval, že rozhodcovská doložka obsiahnutá v zmluve o úvere nebola dojednaná individuálne. Spôsob, akým bola rozhodcovská doložka koncipovaná, síce formálne napĺňa podmienku uvedenú v písm. q/ bodu 1 Prílohy k smernici, avšak vychádzajúc z povahy samotnej zmluvy o úvere bolo zrejmé, že subjektom, ktorý bude mať v konečnom dôsledku právo voľby medzi rozhodcovským alebo civilným konaním, bude takmer vždy veriteľ. Súd prvého stupňa mal za zrejmé,

že veriteľ od počiatku sledoval takýmto koncipovaním rozhodcovskej doložky to, aby v prípade vzniku sporov zo zmluvy boli tieto vždy riešené na súde, ktorý sa nachádza v mieste jeho sídla, za účelom minimalizácie jeho nákladov a reálneho sťaženia uplatnenia práv spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy, obsahom ktorej bola aj takáto doložka, reálne vopred vzdal práva na účinnú procesnú obranu. Exekučný súd právne posúdil takéto dojednanie v spotrebiteľskej zmluve ako neprijateľnú podmienku a tá ako taká bola už od počiatku absolútne neplatnou v zmysle ustanovenia § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v čase podpísania zmluvy. V dôsledku toho súd prvého stupňa považoval exekučný titul za materiálne nevykonateľný a absencia tejto jeho vlastnosti je neodstrániteľnou prekážkou brániacou vykonaniu exekúcie, a tým aj dôvodom na jej vyhlásenie za neprípustnú.

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací uznesením č. k. 14 CoE 100/2012-20 z 11. 04. 2012 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Odvolací súd sa v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O. s. p.) v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého uznesenia a konštatoval správnosť dôvodov, na podklade ktorých prvostupňový súd rozhodol. Na zdôraznenie jeho správnosti dodal, že súd prvého stupňa rozhodcovskú doložku správne posúdil ako neprijateľnú, a s poukazom na ustanovenie § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka za absolútne neplatnú zmluvnú podmienku obsiahnutú v spotrebiteľskej zmluve, nakoľko spôsobuje značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to výrazne v neprospech spotrebiteľa. Odvolací súd nespochybnil právne stanovisko oprávnenej, že zákon nevyklučuje, aby aj v spotrebiteľskej zmluve, ako typovej, adhéznej zmluve, bola platne so spotrebiteľom dojednaná rozhodcovská doložka. Podstatnou z hľadiska vyslovenia absolútnej neplatnosti tohto dojednania bola skutočnosť, že táto podmienka nebola so spotrebiteľom vopred individuálne dojednaná a celkom zjavne nemal spotrebiteľ reálnu možnosť obsah predloženej formulárovej zmluvy ovplyvniť. Takouto formuláciou rozhodcovskej doložky bolo povinnému absolútne odňaté právo slobodnej voľby uplatnenia či bránenia svojho práva nielen medzi všeobecným súdom a rozhodcovským konaním, no aj právo slobodného výberu konkrétneho rozhodcu či rozhodcovského súdu. Pokiaľ teda právomoc rozhodcovského súdu bola založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní, bolo nesporné, že rozhodcovský rozsudok ako celok bol vydaný v rozpore so zákonom a nemohol byť (a to ani sčasti) spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenej voči povinnému vznikol nárok, ktorého vymoženia by sa mohol v rámci exekúcie domáhať.

Uznesenie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 07. 08. 2012.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici podala oprávnená (ďalej aj dovolateľka) dovolanie, v ktorom uviedla, že súdy rozhodli nad rámec zverenej právomoci (§ 237 písm. a/ O. s. p.), konali vo veci, v ktorej sa už právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O. s. p.), rozhodovali napriek tomu, že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný (§ 237 písm. e/ O. s. p.), oprávnenej odňali možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.), v konaní sa dopustili inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), pretože nesprávne zistili skutkový stav a nevykonali náležité dokazovanie a napadnuté rozhodnutie založili na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Skutočnosť, že dovolanie podala bez bližšej špecifikácie dovolacích dôvodov, oprávnená zdôvodnila krátkosťou času a poukázala na to, že jednotlivé dôvody podrobne rozvinula už v odvolaní, a preto nepovažovala za potrebné ich duplikovať. Napriek uvedenému oprávnená následne doplnila dovolanie podaním, v ktorom odvolaciemu súdu vytýkala predovšetkým to, že v rámci právneho posúdenia veci sa odvolával na nekonkrétne ustanovenia smernice a vnútroštátnych právnych noriem, v dôsledku čoho takéto právne posúdenie trpí vadami nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti a porušuje právo účastníka konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len Ústava SR). Ďalej uviedla, že závery odvolacieho súdu, že rozhodcovská doložka spôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a že nebola so spotrebiteľom individuálne dojednaná, oprávnená označila za nedostatočne zdôvodnené a ničím nepreukázané domnienky súdu. Argument, že akákoľvek individuálne nedojednaná zmluvná podmienka je neplatná, je podľa dovolateľky absurdný a nemá oporu ani v § 53 Občianskeho zákonníka a ani v Smernici 93/13/EHS. Súdom zúčastneným na rozhodovaní dovolateľka ďalej vytýkala to, že sa nevysporiadali s judikatúrou Súdneho dvora ES a nezdôvodnili, prečo priamo

aplikovali ustanovenia smernice 93/13/EHS napriek transpozícii smernice do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky. Poukázala tiež na nesprávny slovenský preklad ustanovenia písm. q/ ods. 1 prílohy smernice 93/13/EHS v porovnaní s inými jazykovými verziami (anglickou, českou, poľskou, nemeckou a francúzskou) a výkladové pravidlá, vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora ES. Dovolateľka žiadala, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiadala, aby bolo dovolacie konanie prerušené podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. a Súdnemu dvoru Európskej únie boli predložené prejudiciálne otázky, ktoré bližšie špecifikovala v podanom dovolaní.

Povinný vo vyjadrení k dovolaniu oprávnenej uviedol, že s odôvodnení podaného dovolania nesúhlasí, nakoľko zmluvné podmienky, vyplývajúce z predmetnej zmluvy, odporujú dobrým mravom, pretože jednoznačne zvýhodňujú postavenie oprávnenej. Podľa názoru povinného súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd rozhodli správne a v súlade s vnútroštátnymi predpismi, ako aj v súlade s právnymi normami Európskej únie. Navrhol dovolanie oprávnenej zamietnuť.

Súdny exekútor sa k dovolaniu oprávnenej nevyjadril.

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici podala včas oprávnená, zastúpená v dovolacom konaní v súlade s § 241 ods. 1 vetou druhou O. s. p., skúmal ďalej, či je dôvodný jej návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

K podobnému návrhu oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania sa už Najvyšší súd Slovenskej republiky vyjadril vo viacerých iných, skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých tá istá oprávnená vystupovala v procesnom postavení dovolateľky. V prejednávanej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú: a) výkladu zmlúv; b) platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Európskej únie. Pokiaľ ale procesný postup súdov vo veci, v ktorej sa navrhuje prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. má podklad v aplikácii vnútroštátneho práva, nie je žiadny dôvod pre prerušenie konania. V danom prípade sa síce v dovolaním napadnutých rozhodnutiach spomína aj smernica 93/13/EHS, z určujúceho hľadiska však zo strany súdov nižších stupňov išlo o aplikáciu a interpretáciu vnútroštátnych právnych predpisov. Ako príklad Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza rozhodnutia z 21. 03. 2013 sp. zn. 1 Cdo 301/2012, z 31. 05. 2013 sp. zn. 4 Cdo 304/2012, sp. zn. 7 Cdo 174/2012, z 24. 06. 2013 sp. zn. 4Cdo 319/2012, z 31. 07. 2013 sp. zn. 4 Cdo 399/2012 a sp. zn. 4 Cdo 369/2012, na ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky v podrobnostiach poukazuje s tým, že s právnymi závermi v nich vyjadrenými sa stotožňuje aj v preskúmvanej veci. S poukazom na uvedené dovolací súd návrh na prerušenie konania ako nedôvodný zamietol.

II. V ďalšom Najvyšší súd Slovenskej republiky bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal, či oprávnenou podané dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. Dovolateľkou napadnuté uznesenie však nevykazuje znaky žiadneho z nich. Dovolanie oprávnenej preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. nie je prípustné.

Prípustnosť podaného dovolania by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy len vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/, c/ a g/ O. s. p. netvrdila a existencia týchto väd

nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolací súd sa ďalej zaoberal oprávnenou namietanými vadami, pričom konštatoval:

1. Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu (§ 237 písm. a/ O. s. p.) je daná iba vtedy, ak súd rozhodol o veci, o ktorej nemal rozhodnúť. Rozhodovanie súdov v exekučných veciach však vyplýva priamo zo zákona (viď napríklad § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 Exekučného poriadku).

2. Vydanie poverenia na vykonanie exekúcie nie je rozhodnutím o veci samej, preto nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci v zmysle v § 237 písm. d/ O. s. p. (viď aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 01. 02. 2012 sp. zn. 5 Cdo 205/2011 a tiež Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. 06. 2012 sp. zn. III. ÚS 254/2012).

3. Ustanovenie § 237 písm. e/ O. s. p. dopadá iba na prípady, kedy súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebola splnená jedna z procesných podmienok konania - nebol podaný (žiadny) návrh na začatie konania vo veci, ktorá nemôže začať bez návrhu. V danom prípade však bol podaný návrh na vykonanie exekúcie.

4. Nejde o vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ak súd pri skúmaní, či je exekučný titul vykonateľný (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu a nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O. s. p.), lebo je postačujúce, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu.

5. Nejde o vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., ak súd oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie, či k návrhu na vykonanie pripojený exekučný titul je formálne aj materiálne vykonateľný, nevykonával na pojednávaní a za prítomnosti oprávnenej a povinnému; obdobne - teda aj bez nariadenia pojednávania, vykonania dokazovania a osobnej účasti oprávnenej môže exekučný súd dospieť k tomuto záveru aj pri riešení identickej otázky (vykonateľnosti exekučného titulu) v neskorších štádiách exekučného konania.

6. Ak sa exekúcia navrhuje na podklade rozhodnutia takého rozhodcovského súdu, ktorý nemal právomoc ho vydať, zastavením exekúcie sa neodopiera právo na výkon rozhodnutia a oprávnenému sa neznemožňuje konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.). Pokiaľ v určitej veci nedošlo k uzavretiu (platnej) rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok (R 46/2012).

7. Skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a aj odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p.). za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv oprávnenej. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

Keďže k obdobným dovolacím námietkam oprávnenej, z ktorých vyvodzuje prípustnosť a opodstatnenosť jej dovolania podaného aj v preskúmvanej veci, sa už Najvyšší súd Slovenskej republiky vyjadril vo viacerých iných, skutkovo a právne obdobných právnych veciach, v ktorých tá istá oprávnená vystupovala v procesnom postavení dovolateľky, dovolací súd konštatuje, že právne závery, ku ktorým dospel v týchto rozhodnutiach, sú plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci, a preto na odôvodnenia týchto rozhodnutí poukazuje. Ako príklad uvádza Najvyšší súd Slovenskej republiky

rozhodnutia z 31. 05. 2013 sp. zn. 4 Cdo 304/2012, z 24. 06. 2013 sp. zn. 4 Cdo 319/2012, z 31. 07. 2013 sp. zn. 5 Cdo 449/2012, sp. zn. 6 Cdo 359/2012, sp. zn. 7 Cdo 244/2012, z 22. 08. 2013 sp. zn. 5 Cdo 449/2012, z 21. 01. 2014 sp. zn. 7 ECdo 250/2013 a sp. zn. 7 ECdo 255/2013.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa aj v preskúmvanej veci stotožňuje s názorom, že v danom prípade rozhodcovský rozsudok - z dôvodov vysvetlených už súdmi nižších stupňov - nie je vykonateľný exekučný titul. Stotožnil sa s názorom, že v danom prípade uzavretá rozhodcovská doložka - z dôvodov vysvetlených už súdmi nižších stupňov - je neprijateľná podmienka spotrebiteľskej zmluvy (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka), čo zakladá jej neplatnosť. Neplatná rozhodcovská doložka nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu vydať označený rozhodcovský rozsudok, ktorý vzhľadom na to nie je vykonateľný exekučný titul.

V súvislosti s námietkou dovolateľky, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci treba uviesť, že táto vada je relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), avšak (na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p.) nezakladá (súčasne) aj prípustnosť dovolania. To isté platí aj o nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Vzhľadom k tomu, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných vád konania tvrdených dovolateľkou a nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O. s. p., pričom prípustnosť podaného dovolania nevyplýva ani z § 239 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol procesne neprípustné dovolanie oprávnenej podľa § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., a to bez toho, aby sa zaoberal napadnutým rozhodnutím z hľadiska jeho vecnej správnosti.

III. V dovolacom konaní procesne úspešnému povinnému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenej, ktorá úspech v konaní nemala (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.). Keďže mu však trovy v dovolacom konaní nevznikli, dovolací súd mu náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3: 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.